

Annual International Student Survey 2019

7 Juni 2019

Erasmus Student Netwerk | Landelijke Studenten Vakbond | Interstedelijk Studenten Organisatie

Achtergrond

De 'Annual International Student Survey' (AISS) is een gedeeld project van het Interstedelijk Studenten Overleg (ISO), de Landelijke Studenten Vakbond (LSVb) en het Erasmus Student Network (ESN Nederland). De afgelopen jaren is het aantal internationale studenten dat in Nederland studeert, deeltijd of voltijd, enorm toegenomen. Er is steeds meer discussie gekomen over de internationalisering van het Nederlandse hoger onderwijs en de positie van internationale studenten in Nederland. ISO, LSVb en ESN hadden daarom een gedeelde behoefte aan meer inzicht in de positie van internationale studenten in Nederland om na te gaan waar ruimte voor verbetering ligt. In 2018 is besloten een inventarisatie te doen naar de positie van internationale studenten in Nederland, resulterend in de eerste editie van de AISS. Om de ervaring van internationale studenten goed te blijven monitoren is toen besloten de inventarisatie jaarlijks te laten terugkeren. Hierbij het rapport van de tweede inventarisatie.

Inhoudsopgave

Inleiding	04
<i>Betrokken partijen</i>	<i>04</i>
<i>Methode</i>	<i>04</i>
Resultaten	05
<i>Educatie</i>	<i>05</i>
<i>Werk</i>	<i>05</i>
<i>Sociale integratie</i>	<i>06</i>
<i>Informatievoorziening</i>	<i>06</i>
<i>Huisvesting</i>	<i>06</i>
<i>Studentenwelzijn</i>	<i>06</i>
Conclusie en aanbeveling	07
<i>Cijfers</i>	<i>07</i>
<i>Aanbeveling</i>	<i>07</i>

Inleiding

De urgentie voor ISO, LSVb en ESN ligt in het toenemend aantal internationale studenten in Nederland. Waar er in 2006 nog rond de 30.000 voltijd internationale studenten waren in Nederland, is dat aantal in het 2018 opgelopen tot bijna 90.000. Als hier ook het aantal personen dat voor een kortere periode, bijvoorbeeld in de vorm van een uitwisseling, in Nederland verblijft, ging het in 2018 om 122.000 internationale studenten in totaal. Hiermee is Nederland een razend populaire bestemming voor internationale studenten en de komende jaren gaat dit aantal hoogstwaarschijnlijk verder stijgen. Hetgeen ook invloed heeft op de invulling van het Nederlands hoger onderwijs. Zo wordt ondertussen 74% van de masteropleidingen aan de universiteiten uitsluitend in het Engels gegeven. Internationalisering biedt kansen voor Nederland, mits het in goede banen wordt geleid. Om te waarborgen dat het goed verloopt, is het belangrijk om te weten op welke terreinen verder nog winst valt te behalen. Hierin is het essentieel om de internationale studenten zelf te bevragen en ervaringen te laten delen. De AISS hoopt hier met deze brede verkenning een bijdrage aan te kunnen leveren. Dit rapport zal daarom afsluiten met een aantal aanbevelingen.

Betrokken partijen

Zoals eerder genoemd zijn ISO, LSVb en ESN Nederland de initiatiefnemers van de AISS. Dit betekent dat het project volledig gedragen is door en voor studenten. ESN Nederland is onderdeel van het internationale ESN Netwerk en is met vestigingen in meer dan 40 landen dé vrijwilligersorganisatie voor studenten in het internationale hoger onderwijs in Europa. Het ISO is het koepelorgaan van organisaties die op lokaal niveau de belangen van studenten aan hun universiteit of hogeschool behartigen. De LSVb is een federatie van lokale studentenvakbonden en komt op voor de belangen van alle studenten aan HBO en Universiteit in Nederland. Samen behartigen het ISO en de LSVb de algemene belangen van bijna 750.000 studenten aan universiteiten en hogescholen. Daarnaast zijn Nuffic, de Vereniging van Nederlandse Samenwerkende Universiteiten (VSNU) en de Vereniging Hogescholen (VH) betrokken geweest bij de verspreiding van de AISS.

Methode

De opzet van de AISS is vergelijkbaar met die van vorig jaar, wel is de vragenlijst op verschillende punten aangepast en verbeterd. Zo is het aantal vragen toegenomen, wordt er in deze editie meer aandacht besteed aan het welzijn van studenten en is er ruimte voor respondenten om aanbevelingen te doen om de positie van de internationale student te verbeteren. Op sommige punten is het daarom lastig om één op één vergelijkingen te trekken met vorig jaar, op andere punten is de vergelijkbaarheid groot. Er is in ieder geval geprobeerd om een zo breed mogelijk beeld van de positie van internationale studenten te scheppen. Er is daarom voor gekozen om de vragenlijst op te delen in 6 gebieden: educatie, werk, sociale integratie, informatievoorziening, huisvesting en studentenwelzijn. Binnen deze gebieden is gekozen voor een balans tussen gesloten vragen en open vragen. Gedurende januari en februari is de vragenlijst door het hele land uitgezet en zijn er responses verzameld van studenten op verschillende hogeronderwijsinstellingen. In maart heeft er een uitgebreide data-analyse plaatsgevonden, waarin zowel gekeken is naar de kwantitatieve als de kwalitatieve aspecten van de verkregen data. In dit rapport zullen de resultaten worden besproken als trends en mogelijke indicaties voor aandachtspunten op het gebied van internationalisering.

¹ Nuffic (2019). 'Incoming degree student mobility in Dutch higher education 2018-2019'.

<https://www.nuffic.nl/en/publications/incoming-degree-student-mobility-dutch-higher-education-2018-2019/>

² Nuffic (2019). 'Incoming degree student mobility in Dutch higher education 2018-2019'.

<https://www.nuffic.nl/en/publications/incoming-degree-student-mobility-dutch-higher-education-2018-2019/>

³ Kamerstuk Tweede Kamer, vergaderjaar 2018–2019, 22 452, nr. 72

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-22452-72.html>

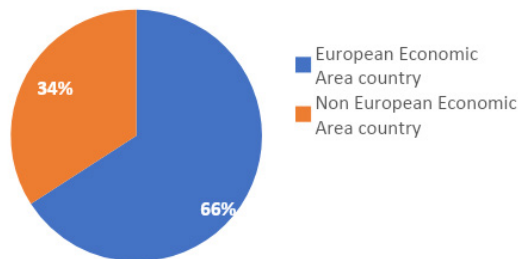
⁴ Nuffic (2018) 'Incoming student mobility in Dutch higher education 2017-2018'.

<https://www.nuffic.nl/en/publications/incoming-student-mobility-dutch-higher-education-2017-2018/>

Resultaten

In totaal zijn er 1002 respondenten, waarvan 660 studenten de Europese nationaliteit hebben en 342 van buiten de EU afkomstig zijn. De meeste Europese respondenten komen uit Duitsland, gevolgd door Bulgarije en Italië. De meeste niet Europese studenten komen uit India, daarna uit Indonesië en daarna uit China. Van de respondenten geeft 73,5% aan in Nederland te verblijven voor een voltijdstudie, 16,1% voor een Erasmus uitwisseling, 6,6% voor een niet Erasmus uitwisseling en 3,9% om overige redenen zoals een stage.

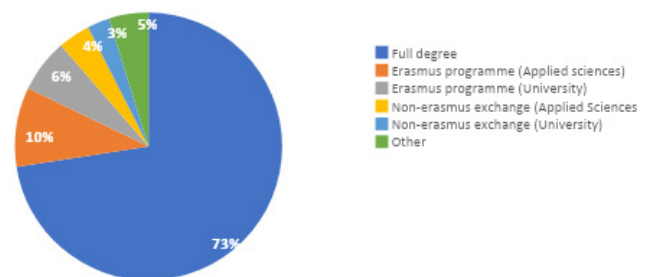
Where are you from?

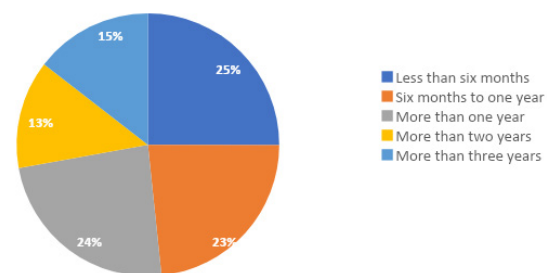
Educatie

Voor elke internationale student geldt dat hij/zij in een nieuw land in een nieuw onderwijssysteem terecht komt. In hoeverre de student zich weet aan te passen aan het nieuwe stelsel verschilt uiteraard per student. Om in kaart te brengen welke algemene obstakels zich voor nieuwe studenten voordoen zijn hier een aantal vragen over opgenomen in het onderzoek. De onderwerpen die hierin te onderscheiden zijn, zijn: taalvaardigheid, onderwijskwaliteit, toetsing en informatievoorziening. Over elk van deze onderwerpen is de tevredenheid in kaart gebracht aan de hand van een vijfpuntsschaal (van zeer ontevreden tot zeer tevreden). Een algemene trend die op basis van deze data te constateren valt, is dat internationale studenten relatief positief zijn over het onderwijs op hun instelling. Wanneer de categorieën 'ontevreden' en 'zeer ontevreden' als uitgangspunt genomen worden voor ontevredenheid, is er geen enkel onderwerp met betrekking tot onderwijs, waar het percentage ontevredenheid meer dan 20% is. Wat hierin uitspringt is dat 68,9% aangeeft tevreden of zeer tevreden te zijn over de algehele kwaliteit van docenten.

What is the reason for staying in the Netherlands?

For how long have you been in the Netherlands?

Daarentegen stelt 27,2% van de respondenten wel dat culturele verschillen gering of zelfs helemaal niet in acht worden genomen in het klaslokaal. Internationalisering is meer dan alleen onderwijs in het Engels en op deze manier blijkt dat de 'International Classroom' nog niet overal wordt verwezenlijkt. Dit is zorgelijk omdat de ontwikkeling van interculturele competentie cruciaal is om op een verantwoorde manier te internationaliseren. Een respondent beschrijft het gebrek hieraan als volgt: "The classroom is predominately Dutch, so the opinions and feelings of international students are not taken into consideration, while also force fitting us to what Dutch students prefer and the way they behave/do things." Verder geeft 22,1% van de respondenten aan dat ze het gevoel hebben dat hun stem gering of helemaal niet gehoord wordt in de universiteit. Zo geeft een student aan: "There are times when university asks for input from students, but nothing seems to change."

Werk

Voor Nederlandse studenten is het erg gebruikelijk om een bijbaan te nemen naast de studie. Voor internationale studenten is dat echter niet het geval. Wanneer naar de cijfers over dit onderwerp gekeken wordt, blijkt dat 23,7% geen baan kan vinden en 9,1% niet op de hoogte is van het feit dat internationale studenten een bijbaan mogen hebben in Nederland. Slechts 28,7% van de respondenten geeft aan een bijbaan naast de studie te hebben. Zeker in het kader van sociale integratie en financiële

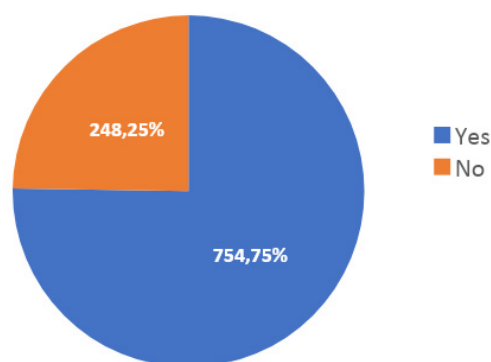
middelen, kan het hebben van een bijbaan een belangrijke rol spelen. Naast dat studenten die maar een aantal maanden in Nederland blijven minder snel geneigd zijn om een bijbaan te nemen, zijn er obstakels voor internationale studenten die wel op zoek zijn naar werk. Zo deelt een respondent: “The way non-EU internationals have to apply to working permits creates an incentive not to hire them. My contract was delayed for more than a month because of how the bureaucratic system works regarding the working permit”.

Sociale integratie

Goede integratie in de Nederlandse samenleving is belangrijk om de ervaring van internationale studenten te verbeteren, culturele uitwisseling te bevorderen en de kansen op permanente vestiging te vergroten. Het is dan ook opmerkelijk dat driekwart van de respondenten aangeeft meer interactie te willen met Nederlandse studenten. Op de vraag wat er gedaan kan worden om de integratie tussen Nederlandse en internationale studenten te verbeteren, reageert een internationale student:

“I have met a lot of Dutch students but I find it very hard to become close to them or how to actually make friends with them. Almost my entire study is with Dutch students yet I barely speak to them.” Om een goede integratie te verwezenlijken, is het cruciaal om voldoende beheersing te hebben van de Nederlandse taal. Desalniettemin geeft 36,8% van de respondenten aan ontevreden of zeer ontevreden te zijn over de mogelijkheden om Nederlands te leren. Ondanks bovengenoemde tekortkomingen op het gebied van sociale integratie, geeft 61,8% van de internationale studenten aan tevreden of zeer tevreden te zijn over zijn of haar sociale leven. Daarbij is een ruime meerderheid tevreden of zeer tevreden over de toegankelijkheid van sportverenigingen (63,9%) en studieverenigingen (53,7%).

Would you like more interaction with Dutch students?

Informatievoorziening

Als internationale student kom je in aanraking met tal van organisaties en instanties, van de Immigratie en Naturalisatiedienst tot de gemeente. Voor veel internationale studenten is dit nieuw terrein, daarom is de vraag in hoeverre deze instanties slagen om de juiste informatie over te brengen aan internationale studenten. Uit de vorige editie van de AISS bleek dat er soms een gebrek is aan Engelse informatie. Er is daarom specifiek in de AISS van dit jaar gevraagd naar de tevredenheid van internationale studenten met de (Engelse) informatievoorziening van verschillende organisaties. Wat opvalt is dat veel respondenten aangeven hier neutraal over te zijn. Het meest tevreden en zeer tevreden is men over de informatievoorziening van de banken (55,2%) en het openbaar vervoer (51,3%). Het meest ontevreden en zeer ontevreden is men over DUO (29,5%) en verzekeringsmaatschappijen (26,4%).

Huisvesting

Eén van de eerste prioriteiten als je in het buitenland gaat studeren: op zoek gaan naar een kamer. 78,3% van de respondenten heeft voordat ze in Nederland aankomen al gezorgd voor een plek om te wonen. Helaas gaat dat niet altijd even makkelijk, denk bijvoorbeeld aan advertenties die expliciet vermelden geen internationals te willen. 36,2% van de respondenten geeft aan één of meerdere keren te zijn afgewezen voor een accommodatie om het feit dat ze niet uit Nederland komen. 35,3% heeft één of meerdere keren meegemaakt dat internationale studenten meer moesten betalen voor huisvesting dan Nederlandse studenten. Deze situatie blijkt ook goed uit het antwoord van één van de respondenten: “They can charge the high price because they know it’s harder for internationals to find a place, especially if they aren’t in the same country, and can easily prey on the desperation of this group. Most places are either solely dutch or solely international.” Het is dan ook geen verrassing dat 71,8% van de respondenten aangeeft dat er op het gebied van huisvesting verbeteringen gedaan zouden moeten worden. Op de vraag over wie verantwoordelijk zou moeten zijn voor de huisvesting van internationale studenten gaf 57,3% aan dat deze verantwoordelijkheid bij hogeronderwijsinstellingen zou moeten liggen, gevolgd door de gemeente (17,5%) en de nationale overheid (12,4%).

Studentenwelzijn

De overstap naar een nieuw land kan zowel positief als negatief effect hebben op het fysieke en mentale welzijn van internationale studenten. Daarom is respondenten gevraagd in hoeverre ze het volgende hebben ervaren: stress, thuisgevoel, psychologische problemen, eenzaamheid, vriendschap, fysieke problemen, financiële problemen en geluk. Op het eerste gezicht lijkt het welzijn van internationale studenten in orde, zo geeft bijvoorbeeld een ruime meerderheid van de respondenten aan zeer tot extreem veel vriendschap en geluk te hebben ervaren. Echter, bijna de helft van de respondenten (43,8%) geeft aan dat ze zeer tot extreem veel stress ervaren. Ook geeft 40,2% aan matige tot extreme psychologische problemen te hebben ervaren. Dat deze ogenschijnlijk tegenstrijdige gevoelens samen kunnen gaan, wordt als volgt omschreven door één van de

respondenten: “Although I’ve made some very good friendships - the majority being other international students - the lack of information on how to deal with homesickness has definitely hindered my studies. I wish there was more information about this. Also I’ve experienced a lot of difficulty getting professional help in regards to mental health. I wish this access would be easier.”

Conclusie en aanbeveling

Het aantal internationale studenten is enorm gestegen de afgelopen jaren. Enerzijds is dit een positieve ontwikkeling, anderzijds brengt dit ook zorgen met zich mee voor de positie van de internationale student.

Cijfers

- 75,2% van de internationale studenten zou graag meer interactie willen met Nederlandse studenten.
- 36,8% geeft aan ontevreden of zeer ontevreden te zijn over de mogelijkheden om Nederlands te leren.
- 73,2% geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de Engelse taalvaardigheid van docenten.
- 68,9% geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de algehele kwaliteit van docenten.
- 27,2% van de respondenten stelt dat culturele verschillen gering of zelfs helemaal niet in acht worden genomen in het klaslokaal.
- 22,1% van de respondenten geeft aan dat ze het gevoel hebben dat hun stem gering of helemaal niet gehoord wordt in de universiteit.
- 36,2% van de respondenten geeft aan één of meerdere keren te zijn afgewezen voor een accommodatie om het feit dat ze niet uit Nederland komen.
- 35,3% heeft één of meerdere keren meegemaakt dat internationale studenten meer moesten betalen voor huisvesting dan Nederlandse studenten.
- 71,8% van de respondenten geeft aan dat er op het gebied van huisvesting verbeteringen gedaan zouden moeten worden.
- 40,2% heeft matige tot extreme psychologische problemen ervaren.
- 43,8% heeft veel tot extreem veel stress ervaren.

Aanbeveling

- Leid docenten op om goed om te kunnen gaan met culturele verschillen en leer docenten hoe die diversiteit een meerwaarde wordt in de klas
- Instellingen moeten het mogelijk maken voor internationale studenten om Nederlands te leren
- Laat binnen groepswork op de studie internationale en Nederlandse studenten samenwerken
- Zorg dat internationale studenten aan alle activiteiten van de opleiding en studievereniging mee kunnen doen
- Laat instellingen en gemeenten internationale studenten van de juiste informatie en begeleiding voorzien bij het vinden van een kamer
- Regel mogelijkheid tot tijdelijke huisvesting voor internationale studenten die in eerste instantie geen kamer kunnen vinden.
- Investeer als instelling in het bouwen van huisvesting om een duurzame oplossing te vinden voor het gebrek aan kamers
- Maak psychische ondersteuning aan instellingen toegankelijk voor internationale studenten
- Zorg dat ook internationale studenten mee kunnen doen aan de medezeggenschap
- Informeer internationale studenten beter over de mogelijkheden om een bijbaan te hebben
- Laat instellingen en organisaties belangrijke informatie altijd zowel in het Nederlands als in het Engels aanbieden
- Creëer een jaarlijkse monitor vanuit het ministerie om de positie van de internationale student goed in kaart te brengen